



LUNDS  
UNIVERSITET

# They are always talking about history, what about herstory?

---

En kvalitativ fallstudie av gemenskapssidan Supersnippan och dess funktion som en parallell och kontrahegemonisk diskursiv arena, på det sociala mediet Facebook

Författare: Rebecca Asmundsson Fristedt  
Institutionen för Kommunikation och Medier, Lunds universitet  
Medie- och kommunikationsvetenskap  
MKVK04:3, Ht-2013  
Handledare: Tina Askanius  
Examinator: Fredrik Miegel

## **Sammanfattning**

They are always talking about history, what about herstory? – En kvalitativ fallstudie av gemenskapssidan Supersnippan och dess funktion som en parallell och kontrahegemonisk diskursiv arena, på det sociala mediet Facebook.

Studien är författad av Rebecca Asmundsson Fristedt, vid Institutionen för kommunikation och medier. Lunds Universitet, höstterminen 2013, under handledning av Tina Askanius.

Uppsatsen behandlar Supersnippan som en del av en bredare feministisk rörelse och ämnar besvara hur denna Facebooksida fungerar som en parallell diskursiv arena, vilka strategier som används för att sprida ett feministiskt budskap, samt vilka hinder och möjligheter som Facebook erbjuder i förhållande till medielandskapet och dess politiska ekonomiska struktur. Studien är utförd med en fallstudiemetodik som innefattar en innehållsanalys och en skriftlig intervju. Empirin som analyserats består av Supersnippanns inlägg på det sociala nätverket Facebook och bloggen Tumblr och representerar ett urval av alla inlägg gjorda under 2013. Uppsatsen konkluderar att Supersnippanns gemenskapssida fungerar som en parallell och kontrahegemonisk diskursiv arena, men att Facebook som en plattform för feminism innefattar påtagliga hinder. Som en följd av en för feminismen ogästvänlig och sexualiserad rådande diskurs är de villkor och regler som styr innehåll på plattformen arbiträra, och verkar till Supersnippanns nackdel. Vidare är dessa villkor och regler förankrade i en kapitalistisk struktur som utgör ett reellt hinder för det sociala mediets demokratifrämjande egenskaper.

Nyckelord; Parallell diskursiv arena, Feminism, Facebook, Kontrahegemoni, Kapitalism

## Innehåll

|   |    |
|---|----|
| 1. Facebook och nakenhet – reglernas implikation .....                            | 1  |
| 1.1 Syfte .....   | 2  |
| 1.2 Forskningen på fältet .....   | 3  |
| 2. Tillvägagångssätt.....   | 4  |
| 2.1 Fallstudiemetodik .....   | 4  |
| 2.2 Innehållsanalys .....   | 4  |
| 2.3 Skriftlig intervju .....  | 5  |
| 2.4 Urval & Avgränsning .....   | 6  |
| 2.4.1 Supersnippans Blogg.....  | 7  |
| 2.4.2 Supersnippans Facebooksida.....   | 7  |
| 2.4.3 Facebooks Regelverk .....   | 7  |
| 2.4.4 Skriftlig intervju .....  | 7  |
| 2.5 Kritisk reflektion .....  | 8  |
| 4. Teoretiskt ramverk .....   | 9  |
| 4.1 Nutida feminism & Det nutida medielandskapet .....                            | 9  |
| 4.1.1 Det nutida medielandskapet .....  | 9  |
| 4.2 Parallella diskursiva arenor & Hegemoni .....                                 | 10 |
| 4.2.1 Hegemoni .....  | 11 |
| 4.3 Digital kapitalism .....  | 12 |
| 5. Facebook - en misogyn miljö .....  | 14 |
| 5.1 En tredje vågens feminism i vårt nutida medielandskap .....                   | 14 |
| 5.2 En parallell diskursiv arena med strategier för kontrahegemoni.....           | 17 |
| 5.3 Den digitala kapitalismens konsekvenser för kontrahegemoni via Facebook ..... | 23 |
| 6. Facebook - antidemokratiskt och ansvarsfritt .....                             | 30 |
| 7. Referenser.....  | 33 |
| 7.1 Elektroniska källor: .....  | 33 |
| 7.2 Litteraturlista .....   | 34 |
| 8. Refererade inlägg .....  | 36 |
| 8.2 Intervjuguide .....   | 38 |

## **1. Facebook och nakenhet – reglernas implikation**

Idag utgör sociala medier en stor kommunikativ arena, en plats för såväl privatpersoner, organisationer och politiska rörelser. Dessa medier utgör ett forum för diskussion med en potential för budskap att spridas över såväl tids- som rumsliga gränser. Det pågår idag en vidare samhällsdebatt om dessa sociala mediers inverkan på vår vardag och dess inflytande i våra liv. En del av debatten handlar om vad som får sägas och visas, vem det är som reglerar innehållet och varför (Morozov 2011: Casilli & Tubaro 2012 Youmans & York 2012: McChesney 2013). Det sociala nätverket Facebook reglerar sitt innehåll efter sina användarvillkor bestående av en redogörelse för rättigheter och skyldigheter samt gemenskapsregler, och kritiseras specifikt för hur dessa regler tillämpas bland annat när det handlar om nakenhet och pornografiska bilder.

I en aktuell diskussion om vilket innehåll Facebook väljer att ta bort finns ett flertal exempel. De bilder som ofta tas bort innehåller delvis nakna kvinnor i naturliga sammanhang, medan de bilder som får vara kvar avbildar kvinnor i sexuella sammanhang med minimal klädsel (Se eg. Lind 2013). Samma typ av diskussion förs aktivt på en Facebooksida som heter Supersnippan. Supersnippan är en gemenskapssida på Facebook med ett huvudsakligen feministiskt innehåll, där följare som gillar sidan kan delta i diskussioner om kön, genus och feminism samt gilla bilder. Supersnippan har varit aktiv på Facebook i tre år och har i skrivande stund över 37 400 följare (Supersnippan 2013, intervju). Vid ett flertal tillfällen har även Supersnippan fått bilder borttagna och påtalar, både via Facebook och via bloggen Tumblr, samma typ av problematik som återfinns i den bredare debatten (Inlägg 5, t1, t2). Supersnippan utgör inget undantag, även bilder på ammande kvinnor har raderats vid ett flertal tillfällen, främst efter att ha anmälts av privatpersoner (Wortham 2009).

Debatten om vad som får publiceras eller inte väcker andra frågor. Vad händer med den feministiska diskussionen när dess budskap begränsas i form av raderade bilder? Hur fungerar Facebook som en arena för feministisk diskussion i relation till dess regler och strukturer? I min uppsats analyserar jag Supersnippan på Facebook för att söka en förståelse för hur de använder sociala medier som en plattform för diskussion. Ur ett medie- och kommunikationsvetenskapligt perspektiv är detta relevant eftersom det berör möjligheten till kommunikation, och politisk kommunikation, via sociala medier. Vidare knyter det även an till en större debatt om feminismen i dag och hur villkoren för den bredare feministiska rörelsen ser ut.

## 1.1 Syfte

Inom ramen för denna kandidatuppsats i Medie- och kommunikationsvetenskap undersöker jag genom en fallstudie av Supersnippan möjligheterna för att sprida feministiska budskap på det sociala mediet Facebook. Syftet med denna fallstudie är att kunna bidra till den övergripande diskussionen som berör feminism, sociala medier, och de strukturer som såväl möjliggör som begränsar möjligheterna till feministisk diskussion. Vilka strategier finns det för att nå ut med ett budskap och vilka förhållningssätt har man till regler?

För att kunna bidra till den övergripande diskussionen kommer jag att ställa följande frågor;

- a) Hur kan vi förstå Supersnippan i förhållande till nutida feminism och vårt nutida medielandskap?
- b) På vilket sätt utgör Supersnippan en parallell diskursiv arena? Vilka strategier används för att sprida ett budskap i förhållande till det dominerande hegemoniska i dagens medielandskap?
- c) Hur kan vi förstå de hinder och möjligheter Facebook erbjuder som plattform för feminism i förhållande till den rådande politiska ekonomin online?

## 1.2 Forskningen på fältet

Såväl praktiskt som teknologiskt har det digitala landskapet spelat en avgörande roll för nya former av medborgerligt deltagande, framförallt för kvinnors möjligheter till feministisk kamp (Wajcman 2004:122). Dock menar Schuster (2013) att det idag finns en uppfattning om att feminismen inte är förankrad hos dagens unga kvinnor, men att de i själva verket får utlopp för sin feminism online snarare än att de inte engagerar sig alls (Schuster 2013:9). I sin studie om unga kvinnors politiska deltagande på sociala medier fann Schuster att de kvinnor som kände störst samhörighet med det digitala landskapet och internet också angav internet som sin huvudsakliga källa till information om feminism, och sin främsta arena för att organisera feministisk aktivism (Schuster 2013:15).

Schuster får medhåll av bland andra Kennelly (2009), som menar att kvinnor som inte har utvecklat en feministisk eller politisk förankring ännu, ofta finner sin väg in i dessa kretsar via feministiskt aktiva vänner, bland annat på sociala nätverk så som Facebook (Kennelly 2009:270). Såväl sociala medier som bloggar utgör en plattform för feministiska diskussioner (Keller 2011:434; Schuster 2013:16). Frances Shaw diskuterar hur feministiska bloggar fungerar som arenor för diskursiv aktivism och en slags sfär för alternativa politiska engagemang (Shaw 2012).

Vidare menar Shaw att det finns ett behov av att utveckla teorier om sociala rörelser och politiskt engagemang online för att förstå hur onlinefeminismen och dess nutida politiska aktivism fungerar (Shaw 2012:382).

Internet idag spelar en avgörande roll som en större, vidare diskursiv arena, där politiska rörelser online omformar det traditionella politiska engagemanget (Shaw 2012:383). Internet erbjuder en ny plats för den politiska aktivism som konventionellt finns på gatan (Ayes 1999). Det fält och den teoretiska bakgrund som berör politisk aktivism online, främst på sociala medier, är idag understuderat (Askanius & Gustafsson 2010; Christensen 2011; Shaw 2012; Schuster:2013:).

I förhållande till de studier som berör feministiskt och politiskt engagemang online och i sociala medier har jag för avsikt att positionera mig i enighet med synen på sociala medier som plattformar för diskussion och diskursiv aktivism. Jag finner dock att det saknas en kritisk reflektion och diskussion som berör de politiska, ekonomiska och praktiska strukturer som styr dessa sociala medier, och vilken inverkan det får på det politiska engagemang som utspelar sig där.

## **2. Tillvägagångssätt**

I min uppsats använder jag mig av en fallstudiemetodik, huvudsakligen bestående av en innehållsanalys, och en skriftlig intervju. Mina metoder är i huvudsak hermeneutiska och hermeneutiken härrör från det vetenskapsteoretiska perspektivet holism. Enligt holismen är människan en produkt av det samhälle hen lever och verkar i (Fay 1996:69), vilket innebär att holismen är av det socialkonstruktivistiska slaget.

Vidare riskerar dock en snäv vetenskapsteoretisk ansats att begränsa möjligheter till förståelse (Fay 1996: 223). I min studie tillämpar jag en fallibilistiskt präglad perspektivism. Epistemologiskt innebär det att den kunskap jag producerar bejakar ett perspektiv, vilket får den ontologiska konsekvensen att jag endast kan uttala mig om mitt fall utifrån just detta perspektiv. Vidare innebär det att jag analyserar mitt fall utifrån specifika begreppsmässiga ramar (Fay 1996: 76, 77), men då jag utgår ifrån att all kunskap är felbar redogör jag även för mina epistemologiska och ontologiska begränsningar.

### **2.1 Fallstudiemetodik**

Fallstudiemetodik är en typ av strategi där man ofta använder sig av blandade metoder, däribland intervjuer. Fallstudier lämpar sig bäst när man ämnar undersöka en specifik situation eller ett fenomen (Kvale & Brinkmann 2009:133). Fördelen med att tillämpa en fallstudiemetodik är att man kan belysa det generella genom att titta på det specifika, ofta begränsat till ett eller några enstaka fall (Denscombe 2000:41).

Ytterligare en fördel med fallstudiemetodiken är att den tillåter olika metoder och flera källor (Denscombe 2000:43). Specifikt för fallstudier är att fallet man ämnar undersöka befinner sig i sin naturliga kontext under studien och analysens gång, vilket innebär att man minskar risken för att forskarens inflytande styr fallet eller respondenterna i en önskad riktning (Denscombe 2000:42). Nackdelen med denna typ av forskningsstrategi är att den har en begränsad generaliserbarhet och anses ofta bristfällig (Denscombe 2000:53). Denna problematik är dock av mindre omfattning då min fallstudie består av flera metoder, däribland innehållsanalys.

### **2.2 Innehållsanalys**

För den huvudsakliga bearbetningen av mitt material använder jag mig av en kvalitativ innehållsanalys. Den kvalitativa innehållsanalysen syftar till att se på förekomsten av förutbestämda kategorier i ett empiriskt material och sedan tolka dessa (Bergström & Boréus 2005:44). Bergström & Boréus (2005) menar att en innehållsanalys kan användas på en bred variation av material, såväl texter som bilder, och att den vanligaste aspekten man betraktar är

textens innebörd (Bergström & Boréus 2005:44). I min empiri söker jag efter uttryck för värderingar och tecken som tyder på att Supersnippan kan betraktas som ett visst fenomen. Jag intresserar mig därmed för manifesta inslag i de texter och bilder som min empiri består av. Manifesta inslag utgörs av textens explicita uttryck (Bergström & Boréus 2005:45: Esaiasson et al 2007:250).

Specifikt för ett kvalitativt tillvägagångssätt är att texten läses såväl som delar av en helhet som i relation till den kontext vari den verkar (Esaiasson et al 2007:237: Denscombe 2000:206). En kvalitativ analys av text härleds ur de specifika frågeställningar som studien vilar på och dessa betraktas som analysredskap och indikatorer på det fenomen man avser undersöka (Esaiasson et al 2007:243, 244).

I min innehållsanalys av Supersnippanns Facebooksidan och blogg har jag ett öppet förhållningssätt till empirin, vilket innebär att min undersökning till större delen styrs av det jag finner i mitt material (Esaiasson et al 2007:245). För själva analysen av empirin har jag utarbetat tematiseringar efter mitt teoretiska ramverk och dessa består av följande kategorier; Nutida feminism & Det nutida medielandskapet, Parallella diskursiva arenor & Hegemoni samt Digital kapitalism. Tematiseringen syftar till att fånga upp företeelser i empirin och belysa kopplingen dem emellan (Denscombe 2000:248).

### **2.3 Skriftlig intervju**

På grund av en önskan om att få vara anonyma har en intervju ansikte mot ansikte med personerna bakom Facebooksidan Supersnippan inte varit möjlig. Jag har därför valt att tillhandahålla dem en strukturerad skriftlig intervju med fullständiga frågor. Kvale & Brinkmann (2009) talar om den datorstödda intervjun men syftar då främst på synkrona intervjuer i realtid och skiljer sig därmed från den skriftliga intervju jag genomför (Kvale & Brinkmann 2009:165). Fördelen med den datorstödda intervjun är att den är självutskrivande och därmed analysklar, däremot finns det en nackdel i det kommunikativa och skriftliga krav som ställs både på intervjuaren och på respondenten/respondenterna. Vagt eller felaktigt formulerade frågor riskerar att ge otillräckliga svar (Kvale & Brinkmann 2009:165). Vidare finns det även en begränsad möjlighet att ställa följdfrågor.

Jag utgår från den empiri jag samlat och knyter mina frågor till explicita händelser, för att minska risken för eventuella missförstånd. Tanken med denna utformning är att inledningsvis erhålla spontana och redogörande beskrivningar för att sedan gå in på direkta frågor rörande upplevelser av, och åsikter kring, de åtgärder Facebook vidtagit för att få en så precis beskrivning som möjligt (Kvale & Brinkmann 2009:151).



Frågorna är öppna i den mån att de kräver ett resonerande svar, men samtidigt ledande i på så vis att de är specifikt knutna till händelser och empiri. Jag bedömer dock inte att frågorna är ledande så till den grad att de riskerar styra svaret i en specifik riktning och att deras ledande egenskaper istället förmår respondenterna att resonera kring just de ämnen som frågorna berör. Vidare menar Kvale & Brinkmann att ledande frågors negativa inverkan överdrivits, och att de i linje med en hermeneutisk inriktning snarare lämpar sig väl för kvalitativa intervjuer, framförallt för att pröva respondentens tillförlitlighet och intervjuarens tolkningar. Ledande frågors validitet härrör svarare ur undersökningens syfte än de specifika frågornas utformning. Dock, menar de, att ledande frågor bör explicitgöras och att förförståelsen spelar en viktig roll för deras betydelse (Kvale & Brinkmann 2009:188, 189), av den anledningen finns intervjuguiden bifogad som en Inlägg.

## **2.4 Urval & Avgränsning**

När man gör ett urval eller en avgränsning i sitt material bör detta kunna motiveras utifrån det specifika forskningssyftet. Det är viktigt att på ett tidigt stadium överblicka sin empiri för att få en klar bild över materialet och dess sammanhang (Bergström & Boréus 2005:85: Denscombe 2000:44). Efter en ingående överblick av Supersnippans Facebooksida för hela året 2013 har jag valt ut vad jag anser vara exempel på uttryck för mina teorier i det empiriska materialet. Jag betraktar Supersnippans Facebooksida som min primära empiri och Supersnippans Tumblr som en sekundär empiri, eller alternativ källa (Denscombe 2000:43) eftersom alla inlägg på Supersnippans Tumblr rör deras innehåll på Facebook. Mitt strategiska urval består av totalt 16 inlägg, majoriteten av dem från Supersnippans Facebooksida. Detta urval baseras på möjligheten till maximal variation och jag har eftersträvat att fånga upp vad Denscombe kallar för extrema enheter, alltså enheter som utmärker sig. Dessa extrema enheter är valda med utgångspunkt i mitt teoretiska ramverk och avsikten är att förklara och förstå dem (Denscombe 2000:36).

Mitt strategiska urval består av inlägg från Supersnippans blogg på Tumblr, deras Facebooksida samt Facebooks *Redogörelse för Rättigheter & Skyldigheter* och deras *Gemenskapsregler*. Jag har även undersökt hur Redogörelsen för rättigheter & skyldigheter och Gemenskapsreglerna återspeglas i Facebooks hjälpcenter under kategorin Frequently asked questions, samt de anvisningar för hur man anmäler material som finns att tillgå. Innehållsanalysen av ovan stående empiri kompletteras med svaren från en skriftlig intervju med Supersnippan.

### **2.4.1 Supersnippans Blogg**

Supersnippan bedriver en blogg på sidan Tumblr där de enbart lägger upp innehåll direkt kopplat till sin Facebooksida. Blogginläggen består huvudsakligen av skärmdumpar som de tagit av sina respektive konton då de i samband med att ha postat vissa typer av inlägg blivit avstängda från Facebook eller fått sitt material borttaget. Bloggen utgör ett forum där de diskuterar avstängningar och borttagningar de erfarit, men utgör även en plats för feministisk analys av ovan nämnda situation. Majoriteten av inläggen innehåller någon form av kommentar om vad som tagits bort i förhållande till vissa typer av inlägg som har fått vara kvar. Ur materialet från Supersnippans Tumblr kommer jag att analysera alla inlägg gjorda under 2013, för att sedan specifikt titta på ett strategiskt urval av inlägg som diskuterar de åtgärder Facebook har vidtagit gällande de inlägg som ansetts bryta mot någon av Facebooks regler.

### **2.4.2 Supersnippans Facebooksida**

Supersnippan har funnits som gemenskapssida på Facebook sedan i november 2010 och har över 37 400 gillare (Supersnippan 2013, intervju). Sidans innehåll består av både textinlägg och bilder. Där finns såväl inlägg från gillare och följare, som lägger upp saker de anser vara av intresse för sidans besökare, som Supersnippans egna inlägg. Jag kommer att undersöka valda delar av de inlägg som har gjorts under perioden januari 2013 – december 2013, och därefter diskutera dessa i relation till Facebooks regler för innehåll och de blogginlägg som Supersnippan gjort på sin Tumblr.

### **2.4.3 Facebooks Regelverk**

Jag analyserar den Redogörelse för Rättigheter & Skyldigheter och de Gemenskapsregler som utgör användarvillkoren för Facebook, samt undersöker hur dessa regler och villkor återspeglas i Facebooks hjälpcenter under kategorin FAQ (Frequently asked questions). Jag undersöker även de anvisningar som finns gällande hur man anmäler material. Denna empiri diskuteras i förhållande till innehållet på Supersnippans Facebooksidan och den diskussion de för på sin blogg.

### **2.4.4 Skriftlig intervju**

Den skriftliga intervjun med Supersnippan kommer huvudsakligen att utgöra ett stöd för min innehållsanalys och jag avser använda den för att såväl styrka och nyansera resultatet av, som att försöka fördjupa mina frågeställningar.

## 2.5 Kritisk reflektion

Kvalitativa metoder handlar om en tolkningsprocess, där delar tolkas i förhållande till sin helhet och kontext i den så kallade hermeneutiska cirkeln (Esaiasson et al 2007:249 & 252). I en kvalitativ studie är emellertid all data ett resultat av en tolkningsprocess där forskaren spelar en avgörande roll för dess produktion (Denscombe 2000:244). Esaiasson et al (2007) menar att avståndet mellan det som analyseras och den som analyserar är direkt knutet till uttolkarens förförståelse, och att det är viktigt att redogöra för denna förförståelse (Esaiasson et al 2007: 251).

Min förförståelse gällande det fenomen jag valt att studera består av att jag själv befinner mig i den kontext som Supersnippan verkar i, då jag är en användare av Facebook. Vidare följer jag även Supersnippan regelbundet och har därmed en relation till mitt objekt. Detta kan visserligen vara problematiskt på så sätt att min förförståelse riskerar att forma mitt forskningsprojekt (Denscombe 2000:244). Jag bedömer dock att denna relation och förförståelse snarare gynnar min studie än riskerar att göra den skev. Denna bedömning gör jag eftersom jag genomgående är medveten om denna relation, samt att jag i det löpande analysarbetet ständigt ifrågasätter om det jag finner går att härleda till min egen uppfattning och åsikt eller om det är att betrakta som en indikation på mina teoretiska teman.

Gällande fallstudiens tillförlitlighet baseras denna på kriterier för neutralitet. Forskningsinstrumenten, analysredskap och teorier, skall vara neutrala i den bemärkelsen att de kan generera samma slutsats och resultat när de appliceras på samma fenomen, fast av andra forskare (Denscombe 2000: 250). För att en studie skall vara tillförlitlig är det viktigt att det finns en transparens i hur beslut har fattats och vilka resonemang som ligger bakom dem (Denscombe 2000:250; Esaiasson et al 2007:249).

Utöver tillförlitligheten i en studie bör man även redogöra för dess validitet. En kvalitativ studie kan anses ha god validitet om forskarens eventuella inflytande har diskuterats, studiens slutsatser undviker förenklingar och beaktar frågans komplexitet, samt om de undersökningsenheter man använder har valts på klara grunder och är teoretiskt anknutna. Vidare ser man också till hur eventuella resultat eller slutsatser överensstämmer men redan existerande kunskaper. Här söker man se hur överförbart resultatet är till andra jämförbara fenomen och testar därmed studiens externa validitet (Denscombe 2000:251).

## **4. Teoretiskt ramverk**

Mitt teoretiska ramverk tar avstamp i teorier om såväl den nutida feminismen och dess relation till vårt medielandskap, som i teorier om parallella diskursiva arenor samt den politiska ekonomiska strukturen i det sociala mediet Facebook.

### **4.1 Nutida feminism & Det nutida medielandskapet**

Kritiken av en västerländsk feminism främst riktad mot vita kvinnor har lett fram till bejakandet av en mångfald, där vi nu ser en rörelse som varken ignorerar skillnader eller problematiken med att beskriva ett förtryck gemensamt för alla kvinnor (Freedman 2003:128, 129). För att kategorisera feminism är det vanligt att man talar om den i termer av olika vågor eller epoker vilka syftar till att belysa feministiska rörelser framsteg i en historisk kontext. Den tredje vågen är dock något omdiskuterad och används ofta för att beskriva olika feministiska perspektiv. Lotz använder termen för att definiera de feministiska rörelser som bygger på kritiken av den andra vågen och innefattar de feministerna som är för unga för att ha upplevt den (Lotz 2003:3).

Poststrukturalistisk feminism och postfeminism är båda begrepp som tillhör beteckningen tredje vågens feminism och Freedman ser begreppen som så pass lika i innebörd att hon använder poststrukturalistisk feminism för att beteckna båda (Freedman 2003: 129). Lotz använder i sin tur begreppet postfeminism för att diskutera dagens feministiska fält och menar att feministisk teori, och framförallt postfeministisk teori, idag definieras olika beroende på kontext (Lotz 2003:3). Postfeminism betecknar en slags vägkorsning, en intersektion, mellan postmodernismen, poststrukturalismen och postkolonialismen. Denna korsning innebär för feminismens räkning en bättre möjlighet att mobilisera motstånd mot föränderliga patriarkala och imperialistiska strukturer (Lotz 2003:5).

#### **4.1.1 Det nutida medielandskapet**

I kölvattnet av den andra vågens feministiska mediekritik av hur kvinnor framställs kan vi nu se en faktisk förändring i hur kvinnor porträtteras i dagens medielandskap (Gill 2007:74). Gill menar att kvinnor inte längre porträtteras som hemmafruar i den utsträckning de gjorde under 1960- och 1970-talen och att vi nu kan se en trend där kvinnor i själva verket framställs som handlingskraftiga sexuellt drivna subjekt (Gill 2007:81). Trenden är inte helt oproblematisk och innebär att den feministiska kritik som framfördes under andra vågen har anammats och mer eller mindre avväpnats, framförallt av reklamindustrin. Industrin kan nu försvara sig med att de inte längre förminskar kvinnor utan framhäver dem som självständiga och starka (Gill 2007:3).

Delar av dagens medielandskap har sökt internalisera den feministiska kritiken och anpassa sig efter den, men det råder delade meningar om huruvida medielandskapet har tagit ett steg i en feministisk riktning eller om det rentav blivit antifeministiskt (Gill 2007:41). Gill talar om att feminismen i medierna idag utgör någon slags sunt förnuft, samtidigt som den aktivt granskas, beskylls och motarbetas (Gill 2007:1). De reklamer och budskap som uppfattas som sexistiska påstås vara ironiska och därmed blir det problematiskt att kritisera, såväl dem som det sexistiska medielandskapet i sin helhet. Det vi ser idag betecknar Gill som en slags retrosexism där sexismen utgör en del av ett skämt, som helt enkelt inte ska tas på allvar, oavsett om någon tar illa vid sig eller inte (Gill 2007:13, 254).

Gill menar att dagens sexistiska medielandskap står i direkt relation till den nyliberala kontext västvärlden befinner sig i. Medielandskapet blir mer och mer individualiserat och som en konsekvens av det blir det också självreglerande i den bemärkelsen att om man inte uppskattar något kan man helt enkelt låta bli att titta (Gill 2007:37). Vidare finns det i och med denna stundvis pornografiska sexualisering av kvinnor en skevhet i vad som bedöms som opassande. Exempelvis ses ofta ren nakenhet som opassande medans sexualiserade bilder faller inom ramen för dagens medielandskaps sexualiserade diskurs (Gill 2007: 36).

Kapitalismens framfart och kommersialiseringen av internet har starkt bidragit till framställningen av kvinnan som ett sexuellt objekt/subjekt, och det har de senaste åren skett en markant ökning av reklamer med inslag av sexualisering av kvinnor och sexualiserat våld (Gill 2007:81). Framställningen av kvinnor som sexuellt självsäkra och ambitiösa konsumenter i kombination med internaliseringen av feministisk kritik tyder på att feminismen idag används som ett medel för att sälja varor (Gill 2007: 95). Medielandskapet har förändrats, men det mesta tyder på att sexistiska stereotyper knappast har försvunnit, utan snarare existerar sida vid sida med de nya ”feministiska” reklamerna och budskapen (Gill 2007:111).

#### **4.2 Parallella diskursiva arenor & Hegemoni**

Begreppet counterpublic sphere är ursprungligen knutet till de teorier som berör sociala och politiska rörelser (Asen & Brouwer 2001: Palczewski 2001). Begreppet har operationaliserats olika beroende på det fenomen som studerats, och jag avser här att använda definitionen av en counterpublic sphere som en parallell diskursiv arena (Asen & Brouwer 2001:7: Harris 2008:482). En counterpublic sphere, eller en kontraoffentlighet, är en sfär eller plats där minoriteter eller underordnade grupper kan utforma kontradiskurser. Dessa kontradiskurser utgör sedan en alternativ förståelse av identitet, intresse och världsbild för den underordnade

gruppen (Asen & Brouwer 2001:7). Den kontraoffentliga sfären erbjuder därmed underordnade grupperingar en möjlighet att bryta igenom den rådande diskursen genom att forma en alternativ diskurs parallell med de som redan finns (Palczewski 2001:169).

Palczewski menar dock att internet på grund av en begränsad frihet från insyn eller övervakning inte kan erbjuda en parallell diskursiv arena på samma sätt som en traditionell social rörelse kan (Palczewski 2001:171). Däremot erbjuder sociala medier så som Facebook och bloggar, trots denna begränsning, parallella diskursiva arenor på så sätt att de utgör forum för diskussion och utbyte av kulturella, sociala och politiska värderingar (Harris 2008:486).

#### **4.2.1 Hegemoni**

Begreppet hegemoni härstammar från den marxistiska filosofen och teoretikern Antonio Gramsci. Hegemonibegreppet används för att analysera kulturell, social och politisk makt (Gill 2007:55). Kulturell, social och politisk makt utgör alla delar av en ideologi och begreppet hegemoni syftar till att förklara den process genom vilken en grupp lyckas ta makten och ledarskapet i exempelvis ett samhälle (Gill 2007:55).

Enligt Gill menar Gramsci att hegemoni inte utgör en makfullkomlighet, utan att det snarare handlar om att vinna samtycke från det folk eller den grupp man söker leda. Det handlar alltså om en ständigt pågående process där det hegemoniska aldrig är fixerat (Gill 2007:55). När någonting är hegemoniskt innebär det att vi samtycker med dess beskaffenhet, exempelvis kan ett styrande parti ses som hegemoniskt dominerande då vi genom demokratiska val uttryckt ett samtycke med den politik som förs och de ideologiska grunder som partiet vilar på.

Enligt Gill betraktar Gramsci ideologi som ett diskursivt fenomen (Gill 2007:56). Det innebär att den ideologi som är hegemoniskt dominerande därmed utgör den rådande diskursen. Precis som det hegemoniskt dominerande utgör en ständigt pågående process är också den rådande diskursen hotad av alternativa diskurser, som genom sin kamp för makt ständigt söker störta den. När ideologier och diskurser ligger i strid med varandra menar Gramsci att det sällan handlar om klara strukturer i direkt opposition, utan att det snarare är en strid som innefattar meningsskiljaktigheter om hur saker och ting skall uppfattas (Gill 2007:56).

### 4.3 Digital kapitalism

Den digitala revolutionen som kom när internet kommersialiserades 1994-1995 sammanföll med nyliberalismens ideologiska uppsving, och därmed kom internet att hamna i händerna på den så kallade fria marknaden (McChesney 2013:105). McChesney menar att det finns en diskrepans mellan den så kallade fria marknaden och den faktiskt existerande kapitalismen, och att den sistnämnda är betydligt mer destruktiv än progressiv (McChesney 2013). Han menar att internet, ända sedan privatiseringen, utvecklats efter den kapitalackumulerande logik som driver kapitalismen, och som i all väsentlighet är fientligt inställd till den digitala kommunikationens demokratiserande potential (McChesney 2013:97).

Internet så som det ser ut idag är ett reklambaserat medium, där konsumenternas efterfrågan till stor del skapar reklamen de utsätts för (McChesney 2013:76). Det kommersiella internet och de sociala medier vi känner till idag erbjuder oss en personlig upplevelse, där individen mottar filtrerade medierade budskap efter personlig preferens. Detta leder emellertid till att nya idéer och inspiration uteblir, vilket även gör det svårt för individen att upptäcka alternativa preferenser. Våra individuella preferenser och vanor online är avgörande för hur företagen bakom sociala tjänster utvecklar sina produkter (McChesney 2013: 9).

Facebook tillhör ett av de största företagen i sin bransch, och innehar även den största mängden användardata, data om vad vi klickar på, när och hur ofta (McChesney 2013:149). År 2012 gick Facebook med 16 miljarder dollar i vinst och året dessförinnan var de först ut i världen med att ha 1 triljon sidvisningar per månad (McChesney 2013:137, 149). Som ett företag vars huvudsyften är tillväxt och profit finns det ett behov av att bevara sin framgång, vilket företagen ofta åstadkommer genom en politisk påverkan. Genom aktiv lobbyism ser företagen till att det statliga inflytandet begränsas (McChesney 2013:144).

Internet som en plattform för demokratiska och politiska krafter har hyllats av såväl politiker som av de stora internetföretagen själva (Morozov 2011: xii ff: McChesney 2013:27) men internet i en politisk demokratisk kontext gynnar snarare de starka än hjälper de svaga (Morozov 2011:xvii). I vad man kan kalla för en digital kapitalism ifrågasätter Morozov huruvida giganter så som Facebook och Google faktiskt spelar en demokratisk roll eller om de i själva verket stjälper demokratin med hjälp av en nyliberal politik, i sin jakt på profit (Morozov 2011:26).

Klimatet för politisk kamp på internet har hårdnat avsevärt. De som nu uttrycker misstro eller tvivel online riskerar inte bara att bli uthängda själva, utan riskerar även att få sina nära vänner blottade inför de makter som söker slå ner sitt motstånd, framförallt via sociala nätverk

(Morozov 2011:27). Vidare menar han att det finns en problematik rörande politiska rörelser på sociala medier då dessa från första början aldrig tagits fram i syfte att erbjuda en politisk plattform, utan snarare syftar till ren underhållning. Däremot tenderar det politiska engagemang som ändå uppstår vara svår att förhindra (Morozov 2011:193, 194).

Att hylla sociala medier som en plattform för politiskt och demokratiskt engagemang innebär delvis att man bortser från den kapitalistiska grund de vilar på. Ett företag vars vinst huvudsakligen härstammar från annonser och reklam har ett intresse av att hålla sig på god fot med de som annonserar, och tenderar därmed att inte ägna sig åt direkt censurering av innehåll (Morozov 2011:102). Vidare använder sig sociala medier av såväl användarvillkor som gemenskapsregler för att reglera innehållet på den aktuella plattformen, och dessa villkor och regler begränsar till viss del möjligheterna till politiskt engagemang och aktivism (Youmans & York 2012:320).

Morozov menar dock att det finns en indirekt form av censurering på just Facebook, där användarna själva är fria att anmäla material de finner opassande eller på något sätt stötande, och därmed få materialet borttaget (Morozov 2011:105, 214). Vid ett flertal tillfällen har material som publicerats plockats bort på grund av såväl anmälningar från andra användare som av Facebooks egna administratörer, och Morozov menar att dessa åtgärder oftast vilar på tvetydiga regler (Morozov 2011:114). Vidare menar han även att det uppstår en problematik med att sätta användarnas anmälningar i system för att bespara sitt företag utgifter och tid, därför att detta riskerar att resultera i ett virtuellt medborgargarde som anmäler allt de finner opassande (Morozov 2011:215).

Juridiskt sett begår dock Facebook inga felaktigheter när de väljer att avlägsna publicerat material som strider mot deras egen policy, eller som anmälts av andra användare. De är trots allt ett vinstdrivet företag som snarare följer den digitala kapitalismens logik än demokratiska värderingar. I det avseendet menar Morozov att Facebook knappast är en gästvänlig plats för politiskt engagemang och att det sociala mediet näst intill kan ses som antidemokratiskt (Morozov 2011:213).



## **5. Facebook - en misogyn miljö**

Analysen som följer är disponerad enligt tre tematiseringar; nutida feminism i förhållande till det nutida medielandskapet, parallella diskursiva arenor och strategier för att sprida budskap samt möjligheter och hinder på plattformen Facebook i förhållande till politiska ekonomiska strukturer online. Referenser till min primära empiri består av Inlägg 1-12, referenser till den sekundära empirin består av Inlägg t1-t4 där t står för Tumblr.

### **5.1 En tredje vågens feminism i vårt nutida medielandskap**

Supersnippan är såväl en gemenskapssida på det sociala nätverket Facebook som en ”fiktiv karaktär som representerar alla supersnippor” (Supersnippan 2013, intervju). Sidan är aktiv sedan tre år tillbaka och drivs av två personer som i skrivande stund har 37460 följare (Supersnippan 2013, intervju). Innehållet på Supersnippans Facebooksida består huvudsakligen av feministiskt innehåll. Såväl texter som bilder sprider feministiska budskap och hänvisar ofta till faktiska händelser eller uppmuntrar till politiskt och samhällsligt engagemang (Inlägg 1, 3, 6, 7, 9). Såväl bilder som textinlägg åtföljs av kommentarer och diskussioner, vilka främst berör ämnen så som sexism, genus, förtryck och feminism.

Utöver ett generellt feministiskt innehåll påvisar Supersnippan även ett antirasistiskt och rättvisorienterat engagemang (Inlägg 1, 6). Supersnippan själva anser sin Facebooksida utgöra ”Sveriges största feministiska frizon på Facebook” och betonar att de delar feministiskt innehåll för att de ”tror på systerskapet och syskonskapet” (Supersnippan 2013, intervju). Denna tro på både syster- och syskonskapet och denna feministiska frizon online utgör ett uttryck för det nutida feministiska engagemanget (Lotz 2003:5). Supersnippans feministiska, antirasistiska, och rättvisorienterade engagemang tyder på att de, i enlighet med den tredje vågens feminism, anammar en typ av feminism som söker inkludera alla, oavsett kön, klass eller etnicitet (Freedman 2003:128); ”Vi skulle säga att vår målgrupp är alla som är intresserade av kvinnor och kvinnors historia! Vi har en väldans blandning när det kommer till ålder, kön, könsidentitet, klass, sexuell läggning och etnicitet, vilket vi är glada över!” (Supersnippan 2013, intervju).

Supersnippan kan därmed sägas utgöra en postfeministisk aktör i denna tredje vågens feminism vi ser idag (Lotz 2003:5). Vidare länkar Supersnippan regelbundet till såväl andra feministiska sidor som nätverk, vilket kan ses som ett uttryck för att de utgör en del av en bredare feministisk rörelse (Inlägg 1, 7, 9, 12). De nätverk och sidor som de länkar och hänvisar till handlar om såväl gemenskap och jämlikhet som faktisk kamp för kvinnors rättigheter och avsexualiseringen av kvinnokroppen (Inlägg 7, 9, 12).

Supersnippan ger även uttryck för ett reellt politiskt engagemang, framförallt när de länkar till namninsamlingar och artiklar som uppmärksammar olika typer av feministiska och rättviseorienterade frågor (Inlägg 1, 6, 7, 11, 12).

Dagens medielandskap präglas av en retrosexism, en form av sexism som kommer i skepnaden av skämt, och som därmed blir svårbemött och svårkritiserad (Gill 2007:254, 13). Överlag har medielandskapet till stora delar internaliserat tidigare feministisk kritik och förändrats därefter, men det mesta tyder på att sexismen i dagens medielandskap snarare lever sida vid sida med mer feministiska uttryck snarare än att ha försvunnit helt (Gill 2007:74, 111). Vi befinner oss nu i ett läge där den tidigare feminismen blivit så pass hårt kritiserad att den till viss del har avpolitiserats (Gill 2007:253), vilket också präglar det medielandskap och den kontext som Supersnippan verkar i idag. Supersnippan själva uttrycker att de anser sig verka i en ”antifeministisk kontext” (Supersnippan 2013, intervju), i ett medielandskap där sexism får verka ostört men feministisk kritik av den motverkas.

Supersnippan anger att deras syfte är att belysa framförallt kvinnor, deras situation och det patriarkala förtrycket; ”Vi har valt att fokusera på att lyfta fram historier och händelser som rör kvinnor. ”Vi delar allt som passar under vår tagline ”They are always talking about history, what about herstory?”(Supersnippan 2013, intervju). Därutöver ägnar de sig huvudsakligen åt att analysera och kritisera sin samtid ur ett feministiskt perspektiv. Den kontext vari Supersnippan verkar utgör en del av dagens medielandskap, som i sin tur ger uttryck för en ny trend där kvinnor framställs som sexuellt drivna subjekt, vilket är en konsekvens av internaliseringen av tidigare feministisk kritik (Gill 2007:81). Internaliserandet av den feministiska kritiken som den andra vågens feminism genererade innebär att feminismen till stor del avväpnats, vilket i samband med att kvinnor nu framställs som ambitiösa, självständiga sexuellt drivna subjekt leder till att dagens medielandskap i till stora delar får en antifeministisk prägel (Gill 2007:3, 74).

Kvinnan framställs som ett sexuellt drivet subjekt i en kapitalistisk struktur, vilket innebär att subjektet är en kapitalistisk konstruktion snarare än kvinnans egen sexualitet som kommer till uttryck. Internaliseringen av feministisk kritik i samband med framställningen av kvinnan som ett sexuellt subjekt och en ambitiös konsument tyder även på att feminismen används för att sälja varor. Den kommersiella och kapitalistiska avväpningen av feministisk kritik får som konsekvens att det säljs varor med hjälp av en kapitalistiskt konstruerad framställning av kvinnan som sexualiserad och drivande (Gill 2007:97).

Den antifeminism och sexism som präglar medielandskapet framgår tydligt i de utmaningar som Supersnippan möter, och i det sexistiska innehåll de ständigt söker kritisera

(Inlägg 4, 5, 7, 8, 11, t2, t3). Bland annat förklarar de i ett inlägg hur klädföretaget Cubus har fällts av reklamombudsmannen, som bedömer att Cubus reklam är sexistisk. I inlägget påpekar Supersnippan att Cubus inte håller med om domen, vilket kan ses som ett uttryck för det rådande klimatet i dagens medielandskap. Det är, för Cubus som för många andra företag, inte ansett sexistiskt att sälja kläder med hjälp av bilder på nakna kvinnor (Inlägg 11). Det för feminismen ogästvänliga klimatet utgör vidare en del av en bredare samhällsdiskurs, vilket Supersnippan ständigt ger uttryck för (Inlägg 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, t1, t2). Denna antifeministiska diskurs blir påtaglig när Supersnippan delar ett inlägg om hur den nystartade feministiska föreningen Lillith får sitt arbete saboterat gång på gång (Inlägg 12).

Vidare är den retorik som förs i diskussioner kring feminism inte heller speciellt ödmjuk. I en diskussion som följer ett inlägg om en avstängning får Supersnippan kommentarer så som ”din småaktiga feminism är direkt patetiskt” och ”det finns kvinnor som gynnar [*sic!*] dessa petitesser ad infinitum, och media börjar bli allt mer dominerat av sådana som du” (Inlägg 4). Supersnippan sprider ett feministiskt budskap, och delar med sig av innehåll till sina följare som de anser gynna feminismen. När de delade länken *33 anledningar till varför feminism behövs* menar de att den spreds så fort för att innehållet erbjöd ”en lättbegriplig sammanfattning av dagens patriarkala samhälle” (Supersnippan 2013, intervju). Detta patriarkala samhälle står i diametral motsättning till ett feministiskt, och uppfattningen om det patriarkala som det dominerande i samhället innebär även att feminismen betraktas som underlägsen.

Vid ett flertal tillfällen har administratörerna bakom Supersnippan såväl blivit avstängda som fått sitt material borttaget från Facebook (Inlägg 4, 5, 7, t1, t2, t3, t4). Supersnippan problematiserar dessa avstängningar i flertalet inlägg och lägger upp allt material de får borttaget från Facebook på sin blogg på Tumblr (Inlägg t1, t2, t3, t4). De belyser en skevhet i vad som får vara kvar och inte, trots att det material som inte tagits bort även det kan tyckas strida mot Facebooks användarvillkor och gemenskapsregler (Inlägg 4, 5, t1, t2). På frågan om på vilket sätt det kan vara problematiskt att Facebook raderar innehåll svarar Supersnippan att; ”Det är problematiskt att feministiska budskap plockas bort, men att hot, våld, porr osv. får vara kvar. Det skapar en misogyn miljö” (Supersnippan 2013, intervju).

Den kontext som Supersnippan befinner sig och verkar i upplevs alltså som både antifeministisk och misogyn. De avstängningar som Supersnippan erfar anser de vara en konsekvens av att de delat innehåll som ”visar kvinnokroppen i en icke-sexistisk kontext”, och att det just därför är viktigt att finnas där, ”för att påvisa problemet” (Supersnippan 2013, intervju). Den skevhet som Supersnippan upplever i de åtgärder som Facebook vidtar för att

hantera innehåll kan knytas an till den sexualiseringen och framställningen av kvinnan som sexuellt drivet subjekt som Gill tar upp. Gill menar att denna sexualisering faller inom ramen för vår nutida sexualiserade diskurs och att det innebär att ren nakenhet som inte förekommer i ett sexuellt sammanhang riskerar att anses mer kontroversiell eller opassande än sexism och sexualisering (Gill 2007:36).

Vidare står framställningen av kvinnan som ett självständigt sexuellt drivet subjekt i relation till den nyliberala och individuella kontext vi lever i idag, vilken i sin tur också leder till att vi förväntas reglera oss själva på så vis att vi helt enkelt undviker det vi inte tycker om (Gill 2007:37). Självregeringen innebär att vi avgränsar oss från det vi finner felaktigt eller opassande snarare än att bekämpa det. Som en konsekvens av att vi inte tar itu med sexismen eller sexualiseringen av kvinnor tyder mycket på att såväl sexualiseringen som romantiseringen av sexualiserat våld har ökat (Gill 2007:81).

I förhållande till nutida feminism och dagens medielandskap utgör Supersnippan en aktör i en bredare feministisk rörelse, präglad av en tredje vågens feminism. Den kontext Supersnippan verkar i, alltså dagens medielandskap, utgör därtill en svårmanövrerad terräng, full av retrosexism och antifeminism.

## **5.2 En parallell diskursiv arena med strategier för kontrahegemoni**

En parallell diskursiv arena är en plats där underordnade grupper får möjlighet att utforma diskurser alternativa till den rådande. Dessa alternativa diskurser, eller kontradiskurser, erbjuder sedan en annan förståelse av identitet, intresse och världsbild för den underordnade gruppen (Asen & Brouwer 2001:7). Den parallella diskursiva arenan utgörs av fem specifika element. För att en plats skall fungera som en parallell diskursiv arena måste denna erbjuda en trygghet där alternativa värderingar kan utvecklas utan störning från den rådande diskursen, en möjlighet att utveckla retoriska förmågor och politiska intressen, möjlighet att formulera alternativa tolkningar och förståelser av världen, erbjuda en kulturell tillhörighet och identitet och slutligen fungera som en källa till energi och uppmuntran till ett engagemang i den rådande diskursen (Palczewski 2001:166).

Denna parallella diskursiva arena erbjuder en möjlighet att genom forandet av en alternativ diskurs utmana den som råder (Palczewski 2001:169). Supersnippan kan ses som en parallell diskursiv arena som möjliggör en kontradiskursiv feminism.

Supersnipans Facebooksida fungerar som en plats där människor med gemensamma åsikter kan samlas, dela information och delta i diskussioner (Inlägg 2). En plats där såväl engagerade personer som nyfikna nybörjare kan bidra med engagemang och innehåll;

”Supersnippan är ett crowdsourcat community och för oss har det alltid varit viktigt att tacka de följare som bidrar med tips” (Supersnippan 2013, intervju)

Denna samlingsplats för liktänkande som Supersnippanns Facebooksida utgör kan ses som det första elementet i en parallell diskursiv arena, en trygg plats fri från den rådande diskursens störning. Dock befinner sig Supersnippan i en antifeministisk kontext, som dels kommer till uttryck i de anmälningar och borttagning av innehåll de råkar ut för, som det samhällsklimat som präglar medielandskapet och vissa diskussioner (Inlägg 4, 5, 6, 8, 11, 12, t1, t2). Därmed är den arena de kan anses utgöra inte trygg från den rådande diskursens antifeminism. Supersnippan uttrycker dock en uppfattning som sin gemenskapssida som en trygg arena; ”Idag är Supersnippan Sveriges största feministiska frizon på Facebook” (Supersnippan 2013, intervju).

En trygg arena eller sfär förutsätter en frihet från insyn, dels från den rådande diskursen, men också från eventuell motpart eller opposition. Facebook är ett relativt öppet socialt nätverk och Supersnippanns egen sida är offentlig. Det innebär att de lever upp till det första elementet i en parallell diskursiv arena, men med vissa begränsningar. Såväl övriga Facebookanvändare som Facebook själva har tillgång till all information Supersnippan delar, vilket innebär att det är svårt att stänga den rådande antifeministiska och kommersiella diskursen ute (Palczewski 2001:172).

Vidare utgör dock det första elementet av en parallell diskursiv arena något som är mer förknippat med traditionella sociala rörelser, och den medierade interaktion som Facebook erbjuder ser annorlunda ut än den sociala interaktionen ansikte mot ansikte. Sociala medier ger inte samma möjligheter till att avskärma sig från den rådande diskursen som en interaktion ansikte mot ansikte gör.

Det står dock klart att detta ”crowdsourcade communityt” och denna ”feministiska frizon” utgör en samlingsplats för liktänkande individer på Facebook och att den därmed fungerar som en arena för diskussion, där det finns goda möjligheter att utveckla en kontradiskurs (Harris 2008:486).

I en parallell diskursiv arena skall det finnas möjlighet för de deltagande att utveckla sin retoriska förmåga och politiska åsikter och beteenden;

Det är viktigt att feministiska diskussioner är en del av ens vardag. Genom Supersnippan kan folk få det, även om en inte själv kommenterar. Vi vill ha en miljö där det är okej att ställa frågor, uttrycka en åsikt och lära sig. En ska inte ha behövt läsa 30 poäng genus för att känna att en kan kalla sig feminist. Grunden är enkel, det handlar om människors lika värde.  
(Supersnippan 2013, intervju)

Supersnippan ger här uttryck för möjligheten att delta och utveckla sin feminism som de erbjuder sina följare, oavsett om man har en förförståelse eller inte. Ett öppet klimat där folk kan lära sig av varandra, uttrycka sina åsikter och tillsammans bidra till en feministisk gemenskap utgör det andra elementet i en parallell diskursiv arena.

Detta öppna samtalsklimat och denna fokus på att få utvecklas och uttrycka sina åsikter gemensamt övergår i det tredje elementet, som består av att arenan erbjuder alternativa tolkningar och förståelser av världen och deltagarnas intresse för den. Genom feministiska diskussioner och länkar till nätverk, artiklar och andra sidor erbjuder Supersnippan sina följare en möjlighet att förstå sin samtid ur ett feministiskt perspektiv, där fokus ligger på bland annat allas lika värde och avsexualiseringen av kvinnokroppen (Inlägg 6, 7, 9, 11).

Vidare erbjuder Supersnippan också sina följare en kulturell tillhörighet och identitet via sina diskussioner och feministiska budskap (Inlägg 8). De följare som tipsar om innehåll som Supersnippan delar bidrar till den feministiska diskurs Supersnippan representerar, och kan därmed anses ha såväl en kulturell tillhörighet som en identitet som feminister. Sist men inte minst utgör Supersnippan även en källa till energi och uppmuntrar till ett politiskt engagemang i den rådande diskursen (Inlägg 1, 2, 6, 7, 8, 9). Genom att länka till nätverk, sidor och namninsamlingar uppmuntrar Supersnippan sina följare att undersöka andra feministiska arenor (Inlägg 7, 9).

Det politiska engagemang som Supersnippan uppmanar till skiljer sig från det konventionellt politiska på så sätt att det snarare handlar om att nätverka, diskutera, skriva på namninsamlingar och dela innehåll snarare än att visa sitt politiska engagemang ute på gatan, och därmed skiljer de sig även från en traditionell social rörelse (Palczewski 2001:171). Supersnippan utgör alltså en parallell diskursiv arena, där likasinnade personer kan samlas och diskutera, utveckla sina åsikter och sitt politiska engagemang. En arena där de kan förstå sin samtid ur ett feministiskt perspektiv, få en kulturell tillhörighet och en identitet som

feminister, och slutligen samla energi och uppmuntran till att faktiskt bemöta sexismen ute i den rådande antifeministiska diskursen (Palczewski 2001:166).

Den rådande diskursen utgörs av det hegemoniskt dominanta, där hegemoni betecknar det som vunnit samtycke och därmed erhåller makten att definiera vad som är rätt eller fel. (Gill 2007:55, 56). I fallet med Supersnippan utgörs alltså den rådande diskursen av ett antifeministiskt medielandskap, som efter att ha internaliserat den andra vågens feministiska kritik och avväpnat den, nu framställer kvinnan som ett sexuellt drivet subjekt. Den typ av retrosexism som är återkommande bland annat i reklam och annonser är svårkritiseras då den anses utgöra ett skämt (Gill 2007:254, 13). Denna typ av sexism och ogästvänliga inställning till feminismen tar sig även uttryck i de konversationer och diskussioner som Supersnippan deltar i (Inlägg 4, 8).

Det hegemoniskt dominanta är dock aldrig maktfullkomligt, och det pågår en ständig process om rätten att definiera vår samtid och dess uttryck. Likaså står den rådande diskursen i ständig kamp med alternativa kontradiskurser (Gill 2007:55, 56). Supersnippanns funktion som en parallell diskursiv arena möjliggör ett bemötande av och en kamp mot det hegemoniskt dominanta, och utmanar därmed den rådande diskursen (Palczewski 2001:169). Genom att ”lyfta fram historier och händelser som rör kvinnor” påvisar Supersnippan att dessa händelser inte framträder tillräckligt, vilket kan ses som ett uttryck för att kvinnor fortfarande är underrepresenterade och att mäns prestationer fortfarande utgör normen i det hegemoniskt dominanta (Supersnippan 2013, intervju). ”They are always talking about history, what about herstory” kan därför ses som ett kontrahegemoniskt yttrande (Supersnippan 2013, intervju).

I den feministiska kampen om att vinna hegemoni och utgöra den rådande diskursen påvisar Supersnippan olika strategier för att sprida sitt budskap, huvudsakligen med en kontrahegemonisk prägel. Det innebär att Supersnippan ständigt påpekar och kritiserar det dominerande hegemoniska, såväl genom inlägg och bilder på sin Facebooksida, som via blogginlägg och bilder på sin Tumblr (Inlägg 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, t1, t2). En strategi för att sprida ett antisexistiskt budskap består av att dela bilder med antisexistiska eller profeministiskt innehåll. I en bild bestående av en ammande mamma har bebisen en mössa på huvudet som ser ut som ett bröst, med en bröstvårta på toppen av huvudet (Inlägg 3). Mössan kallas ”The boob beanie” och är en replik till uppfattningen om offentlig amning som kontroversiell.

Bilden är kontrahegemonisk i bemärkelsen att den söker störa och bryta den hegemoniskt dominanta uppfattningen om bröst som sexuella genom att påpeka deras mest naturliga sammanhang. Detsamma kan sägas om deras länk till sidan ”Tuttrevolution”, där de lyfter en Facebooksida vars specifika syfte är att kämpa för avsexualiserandet av kvinnobrösten. I inlägget påpekar Supersnippan att de vill lyfta denna sida efter ”avstängningar och bortplockade bilder”; ”Nu när vi på Supersnippan inte kommer kunna posta information om tuttar på ett tag (Facebook lugnar förhoppningsvis ner sig snart..) så kan ni tills vidare besöka sidan Tuttrevolution!” (Inlägg 7).

Supersnippan delar alltså sidan som ett sätt att dels påpeka att de själva blivit avstängda för att ha delat innehåll visande bröst, och dels för att se till att kampen om avsexualiseringen av kvinnor fortgår även om de inte längre kan vara med och bidra.

Vid ett flertal tillfällen har Supersnippan dels fått innehåll borttaget och dels blivit helt avstängda från att göra inlägg (Inlägg 4, 5, 7, t1, t2, t3, t4). För att kritisera denna åtgärd förklarar Supersnippan ofta i inlägg till sina följare vad de har blivit avstängda för och varför de har delat innehållet (Inlägg 4, 5). För att ändå kunna hålla sina följare informerade om vilket innehåll som tagits bort och ge följare möjligheten att läsa Supersnippans kritiska reflektioner om avstängningarna, lägger de upp allt material relaterat till avstängningar från Facebook på sin Tumblr (Inlägg t1, t2, t3, t4); ”Tumblr använder vi bara när vi har blivit blockerade från Facebook, dels för att informera om varför vi har blivit blockerade, dels för att kunna ha kontakt med våra följare” (Supersnippan 2013, intervju).

Konsekvensen av dessa åtgärder från Facebook innebär för Supersnippans del såväl frustration som aktiva åtgärder för att förhindra att de stängs av eller får material borttaget igen; ”Vi delade länken eftersom vi blev frustrerade över att Facebook blockerade den, precis som Facebook blockerat oss tidigare” (Supersnippan 2013, intervju).

När Supersnippan blir avstänga menar de att detta sker eftersom de ”vistas i en antifeministisk kontext”, och att det är precis just därför som det är viktigt att de befinner sig i den, ”för att påvisa problemet” (Supersnippan 2013, intervju). Denna strävan efter att påpeka det problematiska med det hegemoniskt dominanta ligger också till grund för de budskapsstrategier som består av att förhindra åtgärder från Facebook. Efter att ha delat ett konstverk av Nina Hemmingsson, föreställande en tecknad varelse naken på underkroppen, där ett rosa streck utgjorde varelsens underliv, förklarar Supersnippan i ett inlägg att de blivit tvungna att ta bort bilden eftersom den annars skulle ha resulterat i ytterligare en avstängning (Inlägg 10).



Inlägget påtalar en problematik med vad som genererar en avstängning och kan ses som en strategi för att sprida ett budskap om att man riskerar att bli avstängd för att man delar innehåll som står i konflikt med det dominerande hegemoniska. I den rådande antifeministiska diskursen figurerar kön och bröst främst i sexualiserade eller retrosexistiska sammanhang, och ett konstverk utan samma sexistiska eller ironiska inslag passar alltså inte in, precis som Gill påpekar (Gill 2007:36).

Att använda Tumblr som en strategi för att sprida antisexistiska feministiska budskap som inte tillåts på Facebook ger Supersnippan en möjlighet till fortsatt kontrahegemonisk kamp. Utöver att kunna dela med sig av de bilder som Facebook raderat erbjuder bloggen en utvidgad möjlighet för en kritisk feministisk analys av såväl Facebooks agerande som de bilder som tagits bort;

En vän till oss hade anmält ett par bilder på sidan "Guns Boobs N'Roses". Där fanns pornografiska bilder på unga tjejer i skrevande ställningar, snippor och bröstvårtor täcktes förvisso av små, små stjärnor. Att bilderna var både nakna och pornografiska rådde det dock ingen tvekan om, men dom togs inte bort. Kontexten verkade inte spela någon roll så länge bröstvårtor och kön uteblev. Det gjorde oss i ärlighetens namn aningen provocerade så vi satte ihop en skärmdump och la upp. Vi ville uppmärksamma vad som var okej att posta på ett av Internets största sociala medier och inkluderade även Facebooks regler för nakna personer och pornografi(...). Skärmdumpen blev anmäld, en administratör blev avstängd, vi hade gjort fel igen.

(Inlägg t2)

I fallet med sidan Guns Boobs N'Roses reviderade Facebook sitt beslut och tog därefter bort innehållet på sidan, men en av Supersnippanns administratörer förblev avstängd i tre dygn (Inlägg t2). Att påpeka denna godtyckliga åtgärd från Facebooks sida är lättare via Tumblr då det finns bättre utrymme för längre inlägg än vad som finns på Facebook.

Supersnippan förklarar även via sin Tumblr hur de blivit avstängda för att ha delat vad de kallar för "karatebröstet", en bild på en kvinna vars ena bröst krossar plankor i en karategest (Inlägg t1). Karatebröstet blev anmält av en Facebookanvändare som också passade på att påpeka att Supersnippanns feminism är "direkt patetisk", vilket Supersnippan även postade i ett inlägg på Facebook (Inlägg 4). Supersnippan kritiserar åtgärden att ta bort bilden och menar att bilden inte är "sexuellt laddad", och att "Det är inte en enskild bröstvårta som avgör en sådan sak" (Inlägg t1). I förhållande till det hegemoniskt dominant utgör "karatebröstet" en avvikelse från det sexualiserade sammanhang vari bilder på bröst vanligtvis förekommer, vilket innebär att bilden är kontrahegemonisk (Gill 2007:36).

Det antifeministiska medielandskapet och dess inneboende retrosexism, det dominerande hegemoniska, utmanar Supersnippans förmåga att kommunicera sina budskap. De strategier Supersnippan utvecklat och tillämpar för att sprida sina budskap består av att dela bilder med antisexistisk eller profeministiskt innehåll, ständigt påtala och kritisera det hegemoniska antifeministiska i sina inlägg samt förklara att de blivit avstängda och varför. Ytterligare en strategi består av att förebygga avstängning genom att på förhand plocka bort bilder de riskerar avstängning för, och där igenom förklara och problematisera sin egen åtgärd. Slutligen utgör deras blogg på Tumblr en viktig strategi för att sprida sina budskap och explicit kritisera Facebooks godtyckliga regler och sexism på ett sätt som inte är möjligt på det sociala nätverket.

### **5.3 Den digitala kapitalismens konsekvenser för kontrahegemoni via Facebook**

Som en följd av kommersialiseringen 1994-1995 är internet idag att betrakta som ett reklambaserat medium (McChesney 2013: 76, 105). Internet följer den fria marknadens kapitalistiska logik, där syftet med att bedriva verksamhet är att generera vinst. Dålig publicitet riskerar dock att avskräcka annonsörer och innebär att företagen därmed riskerar att förlora vinst, varför detta i möjligaste mån undviks (Morozov 2011:102). Det huvudsakliga syftet för vår tids sociala medier är därmed att utöka antalet användare och generera vinst med hjälp av bland annat annonser. Sociala medier, framförallt Facebook, formas efter användarnas personliga preferenser, såväl i de inställningar som användaren gör själva som i vilka annonser som visas och när (McChesney 2013:76).

Dessa annonser som filtreras efter personlig preferens skapar en efterfrågan, vilket för Supersnippans räkning innebär att retrosexistiska annonser och bilden av kvinnan som ett sexuellt drivet subjekt hela tiden återskapas och blir den hegemoniskt dominerande föreställningen, vilket försvårar en spridning av det feministiska budskapet (McChesney 2013:9). Spridningen av feministiska budskap försvåras eftersom kommersialiseringen av personliga preferenser innebär att vi inte upptäcker nya eller alternativa sådana (McChesney 2013:9).

Annonseringen på Facebook utgör en av företagets huvudsakliga vinstkällor, vilket i förlängningen innebär att företaget har ett intresse av att inte hamna i konflikt med sina annonsörer. För att undvika konflikt med användare och förlusten av annonsörer tenderar Facebook exempelvis att undvika direkt censurering av innehåll som figurerar på deras plattform (Morozov 2011:102). Innehållet regleras av användarvillkor och gemenskapsregler, och istället för att förhandsgranska innehåll förlitar sig Facebook i stor utsträckning på att

deras användare själva skall anmäla innehåll som bryter mot regler och villkor (Morozov 2011:105, 214). Facebooks användarvillkor består huvudsakligen av dokumenten *Redogörelse för rättigheter och skyldigheter* (Facebook 2013a) samt *Gemenskapsregler* (Facebook 2013b).

Redogörelsen för rättigheter och skyldigheter är Facebooks grundläggande användarvillkor och gemenskapsreglerna utgör ett regelverk för vilket material man får dela via plattformen. Redogörelsen för rättigheter och skyldigheter fastslår bland annat att man inte får publicera material som är ”hatiskt, hotfullt eller pornografiskt, som uppmanar till våldshandlingar eller som innehåller nakenhet eller grovt eller godtyckligt våld”, samt att man inte får ”använda Facebook för att utföra någon olaglig, vilseledande, skadlig eller diskriminerande handling” (Facebook 2013a). Gemenskapsreglerna (Facebook 2013b) utgör en mer detaljerad beskrivning av vilket innehåll som är tillåtet och inte och reglerar naket och pornografiskt material enligt följande utsaga;

Facebook har en sträng policy mot distribuering av pornografiskt innehåll och uttryckligt sexuellt material där en minderårig berörs. Vi har också infört begränsningar när det gäller att visa nakenhet. Vi eftersträvar att respektera människors rätt att dela innehåll som är av personlig betydelse, oavsett om det är foton av en skulptur som Michelangelos David eller familjefoton där ett barn ammas  
(Facebook 2013b)

Det finns en diskrepans mellan redogörelsen för rättigheter och skyldigheter och gemenskapsreglerna. Det förstnämnda dokumentet deklarerar att man inte får publicera något som innehåller nakenhet eller pornografiskt material, medan gemenskapsreglerna endast fastslår att de har infört begränsningar för nakenhet och att de har en sträng policy mot pornografiskt innehåll. Vidare omfattar denna policy även ”uttryckligt sexuellt material där en minderårig berörs” (Facebook 2013b). Stycket i gemenskapsreglerna kan tolkas som att denna stränga policy endast gäller om det är en minderårig som berörs, och passagen där Facebook eftersträvar att respektera människors rätt att dela personligt material, även om det innefattar viss nakenhet, går inte heller helt i linje med vad som sägs i redogörelse för rättigheter och skyldigheter.

Vidare kan denna diskrepans få konsekvenser för hur innehåll regleras. Detta beroende på vilket regelverk som tillämpas och vem det är som gör bedömningen. Att döma av de åtgärder som drabbar Supersnippan i förhållande till det material som Supersnippan kritiserar drar jag slutsatsen att de olika regelverken möjliggör att olika innehåll bedöms olika hårt;

Vi har blivit blockerade när vi lagt upp material som visat kvinnokroppen i en icke-sexistisk kontext. Vi har även blivit blockerade när vi lagt upp sexistiska bilder på kvinnokroppen som vi har anmält till Facebook men som Facebook godkänt (Supersnippan 2013, intervju)

Det material som Supersnippan stängts av för eller fått borttaget har ansets strida mot en eller flera punkter i dessa regelverk. Framförallt har Supersnippan fått material borttaget när detta innehållit viss nakenhet (Inlägg 4, 5, t1, t2, t3). Den karatebrösbild som Supersnippan blev både varnad och avstäng för kan tänkas utgöra ett brott mot gemenskapsreglerna då den innehåller ett naket bröst där bröstvårtan syns, och i enlighet med regelverket plockades den bort (Inlägg 4 & t1).

Supersnippan kommenterar avstängningen i ett blogginlägg och påpekar en godtycklighet i regelverket, där kontext och sammanhang aldrig tas i beaktning (Inlägg t1). Vidare påpekar de även att sidor som innehåller bilder med klart naket innehåll och uttryckligt sexuellt material får vara kvar, samtidigt som de själva stängs av (Inlägg 5, t1, t2, t3). Enligt Supersnippan är karatebrösbilden inte sexuellt laddad, den är främst avsedd att vara humoristisk och uppmuntrande (Inlägg t1). Att bilden togs bort beror på att den bröt mot reglerna, men det faktum att flertalet sexistiska inlägg får vara kvar talar för en skevhet i hanteringen av innehåll, där ett bröst med en synlig bröstvårta i ett ickesexuellt sammanhang anses mer naket och sexuellt än en kvinna iförd minimal klädsel i ett sexuellt sammanhang (Inlägg 4, 5, t1, t2).

Ytterligare ett inlägg som lett till en avstängning består av ett uppmärksammande av en sexistisk ryggsäcksannons, där en helnaken tjej poserar med olika ryggsäcksmodeller (Inlägg t3). Supersnippan stängdes av för bilden, medan sidan där originalet figurerade inte fick någon åtgärd vidtagen (Inlägg 5). Enligt gemenskapsreglerna är det inte helt uppenbart att bilden med ryggsäckarna är ett brott mot några regler. Dock utgör Supersnippans inlägg en kritisk feministisk reflektion, som i all väsentlighet är kontrahegemonisk.

Det faktum att den rådande hegemonin är antifeministisk och retrosexistisk skulle förklara varför Supersnippans inlägg anmäls men originalsidan går fri. I den rådande antifeministiska diskursen finns det helt enkelt inte utrymme för ett feministiskt perspektiv. Facebook tydliggör dock utöver gemenskapsreglerna vilket innehåll som är otillåtet, i sitt forum för "Frequently asked questions";

**Vilka typer av saker tillåts inte på Facebook?** – Här är några saker som inte är tillåtna på Facebook. Du kan se den fullständiga listan och läsa mer om våra riktlinjer i Facebooks gemenskapsregler: Naket och sexuellt utmanande innehåll (Facebook 2013c)

**Interagera på ett respektfullt vis** – Facebook tillåter vidare att användare delar med sig av saker öppet, men du bör tänka på att vissa typer av innehåll bryter mot vår Redogörelse för rättigheter och skyldigheter: Ingen nakenhet eller annat sexuellt provokativt innehåll (Facebook 2013d)

Enligt dessa svar är det alltså otillåtet med både naket innehåll och material som är sexuellt utmanande eller provokativt. Dock innehåller varken redogörelsen för rättigheter och skyldigheter eller gemenskapsreglerna dessa explicita formuleringar, vilket innebär att de inte utgör en del av Facebooks grundläggande regelverk för innehåll.

Vidare hänvisar Facebook till en ”fullständig lista” som skall finnas i gemenskapsreglerna, men där återfinns ingen klart formulerad lista över otillåtet innehåll (Facebook 2013c). Gemenskapsreglerna erbjuder endast vaga formuleringar varpå bedömningen av innehållet blir arbiträrt (Facebook 2013b). Ingenstans i varken redogörelsen eller gemenskapsreglerna står det uttryck i klartext vad som menas med naket, pornografiskt eller sexuellt utmanande. Konsekvensen av dessa vaga formuleringar blir att det är upp till personliga föreställningar och åsikter att avgöra vad som faller under dessa kategorier.

I förhållande till det hegemoniskt dominerande, där kvinnan framställs som ett sexuellt subjekt och där sexismen idag betraktas som humor, innebär det att personliga föreställningar riskerar att reflektera den rådande antifeministiska diskursen (Gill 2007:55,81,254). Vidare kan man tänka sig att denna antifeministiska och retrosexistiska diskurs också genomsyrar de regelverk som Facebook använder för att bedöma innehåll. Det skulle innebära att det som kan anses ’sexuellt provokativt’ i det här fallet utgörs av det som avviker från den sexistiska diskursen, alltså kvinnokroppen i ett ickesexuellt sammanhang.

Att Facebook anser sig ha en ”sträng policy mot distribuering av pornografiskt innehåll” (Facebook 2013b) framstår som skevt när man betraktar det material Supersnippan har fått borttaget i förhållande till det material som Facebook tillåter (Inlägg 4, 5, t1, t2, t3). Denna godtyckliga reglering av innehåll och dessa vagt formulerade regler får konsekvenser för hur Supersnippan uttrycker sig och sprider sitt budskap;

En nackdel med Facebook är deras inkonsekventa bedömningar av vad som är okej naket och icke-okej naket. Det har lett till att vi har blivit avstängda flera gånger. En konsekvens av alla avstängningar är att vi har börjat censurera oss själva då vi vet vad som händer om vi delar peppande bilder där kvinnokroppen figurerar i en ickesexistisk kontext, men där den ändå är avklädd.

(Supersnippan 2013, intervju)

Denna självcensur blir tydlig när Supersnippan i ett inlägg påtalar att de blivit tvungna att ta bort en bild för att undvika avstängning (Inlägg 10). Supersnippan ger även uttryck för att de själva upplever att Facebook censurerar dem; ”När Facebook stänger av oss för att ha delat ’pornografiskt material’, som uppenbart inte är det, menar vi att vi blir censurerade” (Supersnippan 2013, intervju). De ekonomiska strukturer som styr Facebook, den kapitalistiska logiken och behovet av annonsintäkter, återspeglas i deras regelverk och sätt att hantera innehåll. De vaga formuleringarna i redogörelsen för rättigheter och skyldigheter och i gemenskapsreglerna möjliggör för Facebook att undvika direkt censurering av innehåll och därmed även undvika negativ PR, och istället för att förhandsgranska den enorma mängd material som läggs upp på plattformen förlitar de sig på sina användare för hanteringen av material genom att uppmana användarna att anmäla det som de finner opassande (Facebook 2013e).

Supersnippan utgör en diskursiv arena och representerar en profeministisk kontrahegemonisk diskurs parallell med den rådande, och utgör därmed ett hot mot det dominerande hegemoniska. För Supersnippan innebär det en utsatthet där användare som inte delar deras profeministiska diskurs kan tänkas anmäla deras innehåll för att det anses kontroversiellt eller opassande, antingen som privatpersoner eller som ett virtuellt medborgargarde under mer systematiska former (Morozov 2011:214).

Majoriteten av det material som Supersnippan fått borttaget kan anses bryta mot de regler och villkor som Facebook satt upp, vilket har lett till konsekvensen att Supersnippan blivit avstängd. Supersnippan har dock även erfarit avstängningar där det är oklart om det funnits en skälig grund för detta. Vid ett tillfälle delade de en länk till en namninsamling till förmån för den tunisiska feministiska aktivisten Amina Tyler, med kravet på hennes frigivning. Amina Tyler hade frihetsberövats efter att ha lagt upp en profilbild på Facebook förställande henne själv med naken överkropp, med budskapet ”min kropp tillhör mig” skrivet över bysten (Inlägg t4). Supersnippan blev avstängd i tre dygn och Facebook motiverar åtgärden med att inlägget bryter mot redogörelsen för rättigheter och skyldigheter (Inlägg t4). Inlägget består av en beskrivande text och en länk, men innehåller inte den profilbild Amina

Tyler lagt upp. Ingenstans i redogörelsen för rättigheter och skyldigheter står det att det är otillåtet att dela länkar, varken till namnsamlingar eller till tidningsartiklar (Facebook 2013a). Ytterligare en intressant aspekt gällande avstängningen för namnsamlingen för Amina Tyler är att Supersnippan tidigare delat en länk till en artikel om Amina, där hennes barbröstade profilbild syntes, men detta genererade ingen åtgärd (Inlägg 6).

Det anges inte uttryckligen i meddelandet om avstängning vilken punkt i villkoren det är som Supersnippan brutit mot och därmed blir det svårt att se vilka regler som överträtts (Inlägg t4). När Supersnippan delade länken till *33 anledningar till varför feminismen behövs* genererade även det en avstängning och anledningarna bakom tycks kunna ligga i såväl länkens spridningseffekt som dess innehåll;

Det verkade som att länken delades ” i sådan fart” att Facebook trodde det var ett virus och därför spärrades länken ett tag. Sedan verkar det även som Facebook tolkade det som att vissa bilder bröt mot deras gemenskapsregler.

(Supersnippan 2013, intervju)

Facebook förbehåller sig rättigheten att ta bort material som strider mot deras regler eller bryter mot deras villkor (Facebook 2013a), men lovar även att inte ange huruvida en anmälan inkommer från en privatperson eller inte (Facebook 2013f). Löftet om anonymitet i samband med att Facebook uppmanar användarna till att anmäla innehåll de finner opassande innebär att det är omöjligt att veta om den vidtagna åtgärden beror på att Facebook granskar innehållet själva eller om det är en användare som anmält. Oavsett vilket är det dock alltid Facebook som bedömer om innehållet strider mot regler och villkor, och därmed också Facebook som bör stå till svars för den godtycklighet som återspeglas i de åtgärder som vidtas.

I redogörelsen för rättigheter och skyldigheter, som även utgör Facebooks tjänstevillkor, skriver de sig fria från allt ansvar för användargenererat innehåll på deras plattform (Facebook 2013a). Denna ansvarsfriskrivning medför att det blir omöjligt att hålla Facebook till svars, såväl för innehållet på sin plattform som för hur detta regleras. Vidare ger Supersnippan uttryck för att det inte finns ett sätt att påpeka den problematik som de upplever med Facebooks godtyckliga regelverk och dess tillämpning; ”Det går inte att ha en dialog med Facebook eftersom de inte går att kontakta” (Supersnippan 2013, intervju).

Som en plattform för feminismen erbjuder Facebook såväl möjligheter som hinder. Facebook erbjuder Supersnippan en plats och en möjlighet att forma en alternativ parallell profeministisk diskurs; ”Fördelen med Facebook är att det är en plattform som många

använder dagligen, det är lätt för våra följare att kontakta oss, via mail men också genom att posta tips på vår timeline” (Supersnippan 2013, intervju).

Supersnippan kan alltså sägas utgöra en diskursiv arena där följare tillsammans kan skapa alternativa förståelser av sin samtid och utveckla en kontrahegemonisk diskurs, genom vilken de aktivt kan bekämpa den retrosexistiska antifeministiska rådande diskursen (Palczewski 2001:169). Vidare föreligger det dock även hinder för denna alternativa feministiska diskurs på Facebook. Först och främst utgör Facebook en plattform avsedd för underhållning snarare än en arena direkt anpassad för politiskt engagemang (Morozov 2011:193, 194). De regelverk och villkor som styr utformningen av plattformen begränsar även till viss del de möjligheter till politiskt engagemang och politisk feministisk aktivism som hade gynnat Supersnippanns syfte (Youmans & York 2012:320).

Det går inte heller att bortse från de kapitalistiska logiker som styr ett företag vars syfte är att gå med vinst (Morozov 2011:126), och i samband med en individualistiskt inriktad nyliberal politik leder det till att sociala medier, däribland Facebook, utgör en ogästvänlig plats för politiskt och demokratiskt engagemang (Morozov 2011:213; McChesney 2013:97). I en politisk och demokratisk kontext verkar det snarare som att Facebook gynnar den rådande sexistiska och antifeministiska diskursen snarare än att bistå feminismen i sin kamp för allas lika värde (Morozov 2011: xvii).



## 6. Facebook - antidemokratiskt och ansvarsfritt

Denna studie diskuterar hur Supersnippan utgör en del av en bredare feministisk rörelse. En aktör i denna rörelse som karaktäriseras av den tredje vågens intersektionalitet och strävan efter all människors lika värde, oavsett kön, klass eller etnicitet och sexuell läggning. Supersnippan utgör även en parallell diskursiv arena på det sociala nätverket Facebook. Som en parallell diskursiv arena fyller Supersnippan funktioner så som att erbjuda en arena för feminister att samlas på och förstå världen ur ett feministiskt perspektiv, genom vilket de formar en alternativ diskurs parallell med den rådande. Denna profeministiska diskurs som Supersnippan både möjliggör och representerar, tar kampen mot den antifeministiska och sexualiserade diskursen i form av kontrahegemoniska yttranden och budskap.

Facebook som en plattform för feminismen erbjuder såväl möjligheter som hinder. Tack vare Facebook kan Supersnippan underhålla en parallell diskursiv arena med många följare, vars engagemang och bidrag gynnar feminismen och stärker Supersnippan diskursiva möjligheter. Dock är de begränsningar som finns på Facebook påtagliga hinder för Supersnippan kontrahegemoniska diskursiva aktivitet, och dessa hinder är förankrade i de ekonomiska och politiska strukturer som styr hur plattformen fungerar. Det främsta hindret för Supersnippan på Facebook består av de ytterst arbiträra regler som styr vilket innehåll som är tillåtet eller inte.

Analysen påvisar en inneboende diskrepans i hur Facebook hanterar material i förhållande till de regelverk som kallas *Redogörelsen för rättigheter och skyldigheter* samt dokumentet *Gemenskapsregler*. Analysen pekar på att material som innehåller nakenhet i ett ickesexuellt sammanhang modereras hårdare än sexuellt explicit material, och denna skevhet är även den förankrad i de ekonomiska strukturer som genomsyrar nätverket. Facebook präglas av en kapitalistisk logik där deras huvudsakliga källa till inkomst består av annonser och reklam.

Även reklambranschen agerar efter en kapitalistisk och kommersiell logik och det, i samband med att ha internaliserat tidigare feministisk kritik, har lett till att kvinnor nu framställs som sexuellt drivna subjekt, med ändamålet att skapa personliga preferenser hos konsumenterna som i sin tur skapar en efterfrågan på produkten som detta sexuellt drivna subjekt säljer. Det sexuellt drivna subjektet är emellertid en kapitalistisk konstruktion, där det fortfarande handlar om en sexualisering av kvinnokroppen. Det är alltså inte kvinnans egen sexualitet som kommer till uttryck, utan främst hennes kropp som används för att sälja varor eller tjänster.

Framställningen av kvinnan som ett sexuellt drivet subjekt går i linje med en bredare sexualiserad diskurs, där sexismen numera är illa dold bakom ironi, i en form av retrosexism. Retrosexism är kapitalismens svar på den tidigare feministiska kritiken, och reklambranschen kan i och med den försvara sig med att de inte längre framställer kvinnan som ett sexuellt passivt objekt, utan som en självständig, stark och ambitiös konsument. Återigen är denna framställning dock ett resultat av den hegemoniskt dominerande diskursen, som i och med denna ständiga sexualisering av kvinnokroppen i all väsentlighet bör betraktas som antifeministisk. Det hegemoniskt dominanta är det som utgör den rådande diskursen, och den rådande sexualiserade diskursen genomsyrar de regler och villkor som styr hur Facebook hanterar material och innehåll. Supersnippans största hinder och begränsning utgörs därmed av den rådande diskursen i sin helhet, som är djupt förankrad i kapitalistiska strukturer.

Konsekvensen av att den rådande diskursen, och dess sexualisering av kvinnokroppen, är förankrad i kapitalismen innebär att det är svårt att göra upp med det antifeministiska och retrosexistiska utan att göra upp med de politiskt ekonomiska strukturerna som underhåller dessa hegemoniskt dominanta föreställningar. För att Supersnippans alternativa diskurs ska kunna konkurrera med den rådande diskursen på en nivå som genererar faktisk förändring krävs det en omstörtning av de självaste strukturer som till mångt och mycket styr vårt samhälle. Det skulle innebära införandet av en begränsning för såväl kommersialismen som kapitalismen och den fria marknaden, och därmed lagstiftning genom vilken sociala nätverk så som Facebook kan hållas ansvariga för det material som figurerar på dess plattformar.

Det är emellertid en följd av den rådande diskursen och dess kapitalistiska antifeministiska logik att Supersnippans kontrahegemoniska diskursiva aktivitet begränsas, då den riskerar utgöra ett faktiskt hot mot det vinnande konceptet som består av att sälja varor och tjänster med hjälp av sexualiseringen av kvinnor. Vidare får den rådande diskursens begränsningar av kontrahegemoniskt politiskt engagemang implikationer som sträcker sig väl utöver den feministiska kampen för kvinnors rättigheter och allas lika värde. Dessa insikter väcker ytterst viktiga frågor, frågor om vad som händer med politiska kamper när de utförs inom de ramar de söker kritisera.

Det teoretiska fältet som sådant behöver utökade teorier, som på ett adekvat sätt kan bemöta det politiska engagemang, i förhållande till politiska och ekonomiska strukturer, som idag finns på sociala medier. År 2008 satt Mark Zuckerberg, grundaren till Facebook, med på ett G8 möte för att diskutera världspolitik (McChesney 2013:144). Tre år senare diskuterade representanter för hans nätverk tillsammans med statliga tjänstemän i Storbritannien hur man genom tjänstevillkor och regelverk skulle kunna begränsa möjligheten till politisk

mobilisering och agitation via sociala medier (Casilli & Tubaro 2012:6). Det går därmed inte att bortse från sociala medier som en politisk maktfaktor, och det finns goda skäl att ifrågasätta huruvida Facebook verkligen bör ha möjlighet att skriva sig fria från ansvar, när de samtidigt påstår sig spela en avgörande roll för demokratins framtid.

## 7. Referenser

### 7.1 Elektroniska källor:

Facebook 2013a, Redogörelse för Rättigheter & Skyldigheter. [Elektronisk] Tillgänglig;  
<https://www.facebook.com/legal/terms> Hämtdatum: 2013-11-11

Facebook 2013b, Gemenskapsregler. [Elektronisk] Tillgänglig;  
<https://www.facebook.com/communitystandards> Hämtdatum: 2013-11-11

Facebook 2013c, FAQ, "Vilka typer av saker tillåts inte på Facebook". [Elektronisk]  
Tillgänglig:  
<https://www.facebook.com/help/212826392083694?sr=1&sid=0RixJUdHluSqoYHM8>  
Hämtdatum: 2013-12-25

Facebook 2013d, FAQ, "Interagera på ett respektfullt vis". [Elektronisk] Tillgänglig;  
<https://www.facebook.com/help/212159365481538?sr=1&sid=0qYfm2IJS0QkAbPyl>  
Hämtdatum: 2013-12-25

Facebook 2013e, Gemenskapsregler: "Anmäla missbruk". [Elektronisk] Tillgänglig;  
<https://www.facebook.com/communitystandards> Hämtdatum: 2013-11-11

Facebook 2013f, FAQ, "Vad händer när jag anmäler till Facebook? Kommer personen jag anmäler att meddelas om detta? [Elektronisk] Tillgänglig;  
<https://www.facebook.com/help/103796063044734?sr=3&sid=0PyI6I2bmYdLdDz7k>  
Hämtdatum: 2013-12-25

Lind, Josefine. Amelia, 2013-11-04. "Bilderna Facebook förbjöd". [Elektronisk] Tillgänglig;  
[http://www.amelia.se/artiklar/bilderna-facebook-forbjod/?fb\\_action\\_ids=10151989365952368&fb\\_action\\_types=og.likes&fb\\_source=other\\_multiline&action\\_object\\_map=%5b1408982166003184%5d&action\\_type\\_map=%5b%22og.likes%22%5d&action\\_ref\\_map=%5b%5d](http://www.amelia.se/artiklar/bilderna-facebook-forbjod/?fb_action_ids=10151989365952368&fb_action_types=og.likes&fb_source=other_multiline&action_object_map=%5b1408982166003184%5d&action_type_map=%5b%22og.likes%22%5d&action_ref_map=%5b%5d) Hämtdatum: 2013-12-05

Wortham, Jenna. The New York Times, 2009-01-05. "BITS; Facebook Censors Nursing Moms". [Elektronisk] Tillgänglig;

## 7.2 Litteraturlista

- Asen, Robert & Brouwer, Daniel C. (red.) (2001). *Counterpublics and the state*. Albany: State University of New York Press
- Askanius, Tina, and Gustafsson, Nils. "Mainstreaming the alternative: The changing media practices of protest movements." *Interface: a journal for and about social movements* 2.2 (2010): 23-41.
- Ayres, Jeffrey M. "From the streets to the Internet: The cyber-diffusion of contention." *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 566.1 (1999): 132-143.
- Casilli, Antonio A., and Paola Tubaro. "Social Media Censorship in Times of Political Unrest-A Social Simulation Experiment with the UK Riots." *Bulletin of Sociological Methodology/Bulletin de Méthodologie Sociologique* 115.1 (2012): 5-20.
- Christensen, Christian. "Discourses of technology and liberation: state aid to net activists in an era of "Twitter revolutions"." *The Communication Review* 14.3 (2011): 233-253.
- Esaiasson, Peter (2007). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 3., [rev.] uppl. Stockholm: Norstedts juridik
- Fay, Brian (1996). *Contemporary philosophy of social science: a multicultural approach*. Cambridge, Mass: Blackwell
- Freedman, Jane (2003). *Feminism: en introduktion*. 1. uppl. Malmö: Liber
- Gill, Rosalind (2007). *Gender and the media*. Cambridge: Polity
- Harris, Anita. "Young women, late modern politics, and the participatory possibilities of online cultures." *Journal of youth studies* 11.5 (2008): 481-495.
- Keller, Jessalynn Marie. "VIRTUAL FEMINISMS: Girls' blogging communities, feminist activism, and participatory politics." *Information, Communication & Society* 15.3 (2012): 429-447.
- Kennelly, Jacqueline Joan. "Youth cultures, activism and agency: Revisiting feminist debates." *Gender and education* 21.3 (2009): 259-272.
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

- McChesney, Robert W. (2013). *Digital disconnect: how capitalism is turning the Internet against democracy*.
- Morozov, Evgeny (2011). *The net delusion: how not to liberate the world*. London: Allen Lane
- Palczewski, H. Catherine. (2001) *Cybermovements, New Social Movements, and Counterpublics*. In Asen, Robert & Brouwer, Daniel C. (red.) (2001). *Counterpublics and the state*. Albany: State University of New York Press
- Schuster, Julia. "Invisible feminists? Social media and young women's political participation." *Political Science* 65.1 (2013): 8-24.
- Supersnippan, 2013. Initiativtagare och grundare av gemenskapssidan "Supersnippan" på Facebook. Skriftlig intervju 2013-12-17.
- Shaw, Frances. "'HOTTEST 100 WOMEN' Cross-platform Discursive Activism in Feminist Blogging Networks." *Australian Feminist Studies* 27.74 (2012): 373-387.
- Wajcman, Judy. (2004). *TechnoFeminism*. Cambridge, UK: Polity Press
- Youmans, William Lafi, and Jillian C. York. "Social media and the activist toolkit: User agreements, corporate interests, and the information infrastructure of modern social movements." *Journal of Communication* 62.2 (2012): 315-329.

## 8. Refererade inlägg

Inlägg 1, Supersnippan, Facebook, 2013-01-07, ”Skriv under! sätt våra medsystrar på agendan”; <https://www.facebook.com/Supersnippan?fref=ts>

Inlägg 2, Supersnippan, Facebook, 2013-01-26, ”Tack för att ni bidrar till intressanta diskussioner”; <https://www.facebook.com/Supersnippan?fref=ts>

Inlägg 3, Supersnippan, Facebook, 2013-02-14, ”The boob beanie”;  
<https://www.facebook.com/Supersnippan?fref=ts>

Inlägg 4, Supersnippan, Facebook, 2013-03-10, ”Ang. ”Karatebröstbilden””;  
<https://www.facebook.com/Supersnippan?fref=ts>

Inlägg 5, Supersnippan, Facebook, 2013-04-02, ”Vi har varit avstängda igen”;  
<https://www.facebook.com/Supersnippan?fref=ts>

Inlägg 6, Supersnippan, Facebook, 2013-04-03, ”Religiösa ledare vill stena Amina till döds för bröstbild”; <https://www.facebook.com/Supersnippan?fref=ts>

Inlägg 7, Supersnippan, Facebook, 2013-05-21, ”TUTTREVOLUTION”;  
<https://www.facebook.com/Supersnippan?fref=ts>

Inlägg 8, Supersnippan, Facebook, 2013-08-31, ”Vi vill tacka alla våra maffiamedlemmar”;  
<https://www.facebook.com/Supersnippan?fref=ts>

Inlägg 9, Supersnippan, Facebook, 2013-09-26, ”Feministiska nätverket EQUALIZER”;  
<https://www.facebook.com/Supersnippan?fref=ts>

Inlägg 10, Supersnippan, Facebook, 2013-10-05, ”Nina Hemmingssons konstverk”;  
<https://www.facebook.com/Supersnippan?fref=ts>

Inlägg 11, Supersnippan, Facebook, 2013-11-29, ”Cubus jeansreklam fälls för sexism”;  
<https://www.facebook.com/Supersnippan?fref=ts>

Inlägg 12, Supersnippan, Facebook, 2013-12-05, ”Feministföreningen Lillith utsätts för sabotage”; <https://www.facebook.com/Supersnippan?fref=ts>

Inlägg t1, Supersnippan, Tumblr, 2013, ”Vi kanske var naiva”;  
<http://supersnippan.tumblr.com/>

Inlägg t2, Supersnippan, Tumblr, 2013, ”Vi har tagit bort innehåll som du har publicerat: Guns Boobs N’Roses; <http://supersnippan.tumblr.com/>

Inlägg t3, Supersnippan, Tumblr, 2013, ” Sälj-grej-med-tjej: Ryggsäcksannons”;  
<http://supersnippan.tumblr.com/>

Inlägg t4, Supersnippan, Tumblr, 2013, ” Vi blir avstängda för att vi delat en namnsamling från change.org där vi kräver att 19-åriga Amina Tyler ska frias”;  
<http://supersnippan.tumblr.com/>



## **8.2 Intervjuguide**

### **Inledande frågor;**

Vad är Supersnippan?

Vad har Supersnippan för syfte?

Hur länge har Supersnippan funnits?

Hur många följare har Supersnippan?

Hur skulle ni placera Supersnippan i förhållande till den större feministiska rörelsen i Sverige och internationellt?

Hur anser ni att sociala medier bidrar till denna rörelse? Vad finns det för möjligheter och problem?

### **Feminism;**

1. På er Facebook – sida lägger ni ut porträtt av feministiska förebilder och bilder och inlägg som skapar diskussion. Hur tänker ni kring feminism och varför använder ni er av just Facebook för att uppmärksamma feminism?
2. Ni har tidigare delat länken ”33 anledningar till varför feminism behövs” som fick stor spridning, varför tror ni att den spreds och väckte debatt?
3. Länken till ”33 anledningar” blockerades vid ett par tillfällen av Facebook, varför tror ni den blockerades? Hur försvårar det ert arbete? På vilket sätt är det problematiskt att innehåll blockeras/tas bort?

### **Facebook & Tumblr;**

1. Vid sidan av er Facebooksida har ni även en Twitter och en Tumblr, hur skiljer de sig åt? Finns det olika syften med de olika sociala medierna?
2. Läser man er Tumblr kan man se att ni har blivit blockerade och avstängda från Facebook för material som ni har delat, har det hänt många gånger? Vilken typ av material har ni blivit avstängda för?
3. Vad tror ni att det finns för anledning/ar till att ni har blivit blockerade och avstängda? Hur upplever ni att er kommunikation med Facebook fungerar? Har ni haft någon

dialog kring varför ni blir blockerade och avstängda och finns det en möjlighet att föra en sådan dialog med Facebook?

4. På er Tumblr har ni kategorin ”# Censur Feminism Supersnippan Facebook”, vad syftar den på? Vad menar ni när ni använder ordet censur?
5. Hur hanterar ni en blockering av ert material? Hur ser era strategier ut för att förmedla det budskap som blockerats av Facebook?
6. Avslutningsvis, om ni fick tillägga något i diskussionen om Facebook och material som blockeras där, vad skulle ni då vilja ta upp?
7. Följdfrågor ställda vid ett senare tillfälle; Hur många personer är det som driver Supersnippan?
8. Följdfrågor ställda vid ett senare tillfälle; Vilken publik skulle ni säga att ni vänder er till?